

Wypis z Wieczystych Ksiąg Grodzkich byłego Województwa Mińskiego

Roku Tysiąc Siedemsetnego Dziesiątego, Miesiąca Stycznia, Dwudziestego Drugiego dnia

Na Urzędzie Grodzkim Mińskim, przede mną Teodorem Antonim Wańkowiczem, Starostą Poduświackim, Stolnikiem i Podstarościm Województwa Mińskiego¹, stanawszy osobiście Jaśnie Pan Andrzej Uzłowski, opowiadał i do akt podał testament w Bogu zeszedłego z tego świata Jaśnie Pana Joachima Plewaki, na rzecz w nim niżej wyrażoną, prosząc aby był do Ksiąg Grodzkich Mińskich włączony, który wpisując w Księgi słowo w słowo tak się w sobie ma:

Były kościół św. Józefa oo. Bernardynów w Mińsku, http://www.radzima.org/pl/pub/2983_p/?id_type=5
w którym pochować się kazał Joachim Dominik Plewaka w testamencie z 28.XI.1709 r.

¹ Wolff Józef, w Senatorowie i dygnitarze Wielkiego Księstwa Litewskiego 1386-1795 str. 112 Kasztelanowie Mińscy podaje, <http://pbc.biaman.pl/dlibra/doccontent?id=1506&dirids=1>

Szczuka Michał, ciwun trocki, mian. kasztel. Mińskim 1701 r., „po śmierci Andrzeja Puzyny”. Deputat na Trybunał Skarbowy 1703 r., już nie żył w listopadzie 1709 r.

- Lubecki –Drucki książę Szymon, stolnik Owrucki, mian. kasztelanem Mińskim 28 lutego 1710 r. „po śmierci Michała Szczuki”, zmarł w tymże roku, nie objąwszy urzędu
- Sapieha Jan Fryderyk, starosta Brzeski, mian. kasztelanem Mińskim 8 czerwca 1711 „po śmierci Michała Szczuki”, nie przyjął urzędu, nosił jednak tytuł kasztelana mińskiego, został następnie kasztelanem trockim.
- Teodor Wańkowicz, podstarości sądowy miński, starosta poduświacki, deputat na trybunał 1709 r., mian. kasztelanem Mińskim przez Augusta II zmarł nie objąwszy urzędu.

Wyhowski Daniel, starosta nieborowski (ex-koniuszy) mian. kasztel. Mińskim 19 lutego 1713 r. „po śmierci Michała Szczuki”, zmarł 1740 r.

Wnioskuję z tego, że mianowanie i śmierć Teodora Wańkowicza nastąpiły w 1712 r.

W Imię Ojca, i Syna, i Ducha Świętego, Boga w Trójcy Świętej Jedyne, niech się stanie wola Jego Święta, ku wypełnieniu wszelkich rzeczy, które mają być, w ten mój Testament, ostatniej woli mojej spisuję;

Ja Joachim Plewaka, Ziemianin Jego Królewskiej Mości Województwa Mińskiego, czynnie jawnie wiadomym tym moim dobrowolnym, ostatniej woli mojej testamentem, wiedząc iż każdy Człowiek, który się jeno na świat narodził, śmierci podlegać powinien, będąc i ja od Pana Boga chorobą obłożną nawiedzony, jednak z łaski Jego Świętej przy zupełnym rozumie, zmysle i pamięci zostając, chcąc to mieć, aby po śmierci mojej miła małżonka moja Jaśnie Pani Katarzyna Soszyńska z pierwszego małżeństwa Dominikowa Uzłowska, a teraz Joachimowa Plewaczyna o fortunę po mnie pozostała, tak leżącą, jako i ruchomą od Jaśnie Panów Braci moich, ani od kogo innego, nie była niepokojoną, tak nią rozporządzam i mieć chcę:

Naprzód gdy Dusza moja grzeszna z mizernym Ciałem rozłączona będzie, co wkrótce mi od Boga jest dane, temuż Stwórcy mojemu oddaję i poruczam, mocno wierząc i pewną mając nadzieję w Miłosierdziu Jego Świętym, że on jako Pan Miłosierny nie pamiętając na wielkość grzechów moich, którymi żyjąc na tym mizernym świecie majestat Jego Święty obrażałem, dla gorzkiej męki Pana i Zbawiciela naszego Jezusa Chrystusa, i za przyczyną Panny Przenajświętszej Maryi i Wszystkich Świętych, odpuściwszy mi wszystkie grzechy moje do chwały swej Świętej powołać będzie raczył,

a ciało me grzeszne, jako z Ziemi jest wzięte Ziemi i oddaję, które obrzędem chrześcijańskim Rzymskim Katolickim w Kościele Ichmości Ojców Bernardynów w Mińsku bez wielkiego kosztu i bez żadnej pompy tego świata, tylko przy zgromadzeniu jako największym kapłanów ze Mszami Świętymi i jałmużną, na ubóstwo daną, ma być pogrzebane.

Na to wszystko Jaśnie Pan Mikołaj Rotkiewicz, Regent Grodzki Województwa Mińskiego i Jaśnie Pan Hieronim Proszeński, horodniczy orszański, jako Egzekutorowie Testamentu ode mnie uproszeni iznaczani, mają koszt łożyć i wydawać pieniądze, odzyskawszy je u Jaśnie Panów kredytorów moich, której sumy pięć tysięcy złotych polskich na obligi [tj. zobowiązanie], i na gołe słowa mnie winna i u mnie pożyczonej, według specjalnego rejestru przeze mnie sporządzonego i podpisanego.

A teraz na te wydatki gotowej sumy daję złotych trzysta pięćdziesiąt, włączając w te pięć tysięcy złotych, której sumy pięć tysięcy złotych polskich, mając Panowie Egzekutorowie do wszystkich Kościołów, Cerkwi, szpitalów mińskich na Msze Święte i na inne nabożeństwa za duszę moją rozdawać za mnie, aż do wyjścia pełnych pięciu tysięcy, z pogrzebem, aby za grzechy moje Majestat Boski błagali, a co się z rejestru pokaże więcej sumy nad pięć tysięcy złotych z dołożonymi trzystu pięćdziesięciu złotych, to Ichmość Panowie Egzekutorowie mają wspólnie z małżonką moją na wydatki prawne łożyć z różnymi Ichmościami. Szczególnie w zaczętej sprawie z Jaśnie Panem Białozorem, który to Ichmość, zastawiwszy mi wieś Gojzewo i Stecki w Województwie Mińskim leżące, prawem zastawnym, w sumie dziewięć tysięcy złotych polskich talarami bitymi, rachując talar po złotych sześciu i groszy dwudziestu² Sam Fu[]ditus poddanych zrujnował, rozpędził i wyprowadził, i teraz u siebie ma, o co Ichmościa³ pozywam przed straszny Sąd Boży, a Jaśnie Panów Egzekutorów pokornie proszę, żeby za otworzeniem się sądów malezytych w Księstwie Litewskim; żeby tak wielkich szkód i krzywd naszych serio wspólnie z żoną moją, u Jaśnie Pana Białozora

² Talar wg podanego kursu to 200 groszy http://pl.wikipedia.org/wiki/Czerwony_z%C5%82oty Natomiast 1 talar = 30 srebrnych groszy za: <http://pl.wikipedia.org/wiki/Talar>

³ J.W. Jmśc - Jaśnie Wielmożnego Jegomości / Jaśnie Wielmożnej Jejmości. Częściej stosowano formę ichmość, pochodzącą od słowa jegomość, czyli jej/jego miłość. Tytuł ten używany był w doniesieniu do osób pochodzenia szlacheckiego - Hasła ichmość i jegomość [w:] Słownik Języka Polskiego PWN, <http://sjp.pwn.pl>.

dochodzili, sumę na majątności Gojżewie i Steckach w Mińskim Województwie leżących będącą, dziewięć tysięcy złotych polskich, według prawa zastawnego, tak dysponuję i rozporządzam.

Małżonce mej miłej Jaśnie Pani Katarzynie Soszyńskiej Joachimowej Plewaczynej, według szczególnego [zapisu] ode mnie Jejmości danego na cztery tysiące pięćset złotych polskich talarami bitymi, rachując talar po złotych sześciu i groszy dwudziestu, którego zapisu, że mi nie przyszło jejmości przyznać, dla nie dojsia sądów i mojej choroby, tedy tym testamentem ostatniej woli mojej, ten zapis we wszystkich punktach i paragrafach, stwierdzam, i potwierdzam [=potwierdzam], na której majątności ma małżonka moja spokojnie ma mieszkać i tą majątnością wszystką rządzić i dysponować, aż do okupna [=zwrotu sumy zastawnej] i spełna wyliczenia sobie sumy ode mnie zapisanej. A za okupnem, z pozostałej summy czterech tysięcy pięciuset złotych polskich także talarami bitymi rachując także po złotych sześciu i groszy dwudziestu, Jaśnie Panom Egzekutorom zapisuję Ichmościom tysiąc złotych polskich, dodatkowo Regentowi sudanu różowego pół sztuki na żupan.

Jaśnie Panom braciom moim Wincentemu i Michałowi Plewakom po złotych pięciuset zapisuję i wiecznie daruję, dlatego Ichmościom szczupło się naznacza, bom ja z dóbr ojczystych i macierzystych żadnej rzeczy nie wziąłem, która wszystka fortuna Ichmościom się dostała.

Do Kaplicy imienia Panny Maryi w Zamku Wileńskim tysiąc złotych polskich.

Na kościół św. Filipa i Jakuba Ojców Dominikanów na Łukiszkach złotych polskich pięćset.

Na bractwo różańca Świętego Ducha, Ichmościów księży Dominikanów Wileńskich złotych pięćset. Proszę Jaśnie Panów Egzekutorów aby tę sumę na kościoły i bractwa oddali z tą obligą, żeby od tysiąca złotych co rok póki świat światem osiemdziesiąt, a od set po czterdziestu Mszy Świętych, za duszę mą grzeszną odprawiono.

Pięćset na restaurację ołtarza Świętego Kazimierza w Kościele Świętego Kazimierza w Wilnie u księży Jezuitów, tam bez żadnej obligi, tylko do woli łaski i respektu Ichmości księży Jezuitów oddać proszę Jaśnie Panów Egzekutorów.

Jaśnie Panu Felicjanowi Plewace, Bratu memu stryjeczno rodzonemu dziesięć talarów bitych.

Proszę Jaśnie Panów Egzekutorów, aby nie odwlekali tamtej sumy co na obligi winno oddali, za odezwaniem się sami go lub sukcesorów Imości.

Waruję i to, jeżeliby się jakowe długi przez mię zaciągnięone pokazały, na których zniesienie zostawuję konia wilczatego rosłego, rzędy dwa, rząd husarski pstro złocisty nasowowany kosztujący mi talarów bitych osiemdziesiąt, drugi rządzik puklasty bez podpiersia z sztukami złocistymi główku pod od gardle sute na czelnik we trzy rzędy puklami sadzony, kosztujący mię złotych sto pięćdziesiąt, i co mi Jaśnie Pan Białozor na oblig w talarów bitych półtora sta, to się naznacza na zniesienie długów, które Małżonka moja instanti powinna oddać do rąk Jaśnie Panów Egzekutorów.

Waruję moją ostatnią dyspozycją com Ja dał był oblig Jaśnie Księdzu Panu Janowi Kotłowi kanonikowi smoleńskiemu na Trzy Tysiące Złotych Polskich, ten dług, który oblig przez połowę jest wypłacony Jaśnie Wielmożnemu Jaśnie Panu Michałowi Kotłowi⁴ Wojewodzie Trockiemu, drugą połowę temuż Jaśnie Wielmożnemu Jaśnie Panu Wojewodzie Trockiemu Panu i Dobrodziejowi memu rzucam pod nogi, prosząc pokornie aby z łaski swej Pańskiej na

⁴ <http://www.wielcy.pl/minakowski?m=NG&n=10.537.83> Michał Kazimierz Kociele h. Pelikan, bohater PSB, kasztelan Trocki 1700, podskarbi wielki Litewski, starosta Mścisławski, starosta markowski, starosta płungiański (1709), starosta raduński, starosta skirstymoński (1674), wojewoda Trocki, Podskarbi, pułkownik generalny wojsk. Urodzony ok. roku 1640 Zmarł w roku 1722 - w Połonce

dobra na sumę arędowną, na majątności Lewkowie za ten dług potrącić oblig już in toto mając za wypłacony odzyskawszy u Jaśnie Księdza kanonika skasować raczył.

Żyto w polu zasiane, zboże wszelkie w ziarnie zostające, złoto, srebro, cyne, miedź, konie, bydło, rogate i nierogate i wszelką domową ruchomość co się jeno może ruchomością nazwać, szaty i suknie moje, to wszystko małżonce mej zapisuję i wiecznie daruję, z czego nikomu miła małżonka moja nie powinna się likwidować i o żadną rzecz Jaśnie Panowie Bracia moi i nikt inny o to małżonki mej miłej wiecznie turbować i pożywać nie powinien.

Chcąc ja to mieć, aby żona moja po śmierci mej zostając w stanie wdowim, ni od kogo żadnych krzywd nie ponosiła, Jaśnie Wielmożnemu Jaśnie Panu Wojewodzie Trockiemu Panu i Dobrodziejowi mojemu za wszelkie świadczone łaski i promocje pańskie, którymi z łaski swej pańskiej po wszystkim wiek życia mojego świadczył pokornie dziękuję i teraz proszę za Protektora, Opiekuna i Dobrodzieja, aby pozostałej ubogiej fortuny mojej nie dał nikomu onej krzywdzić, będąc radą i pomocą Jaśnie Panom Egzekutorom, aby będąc według ostatniej mej woli za Duszę moją we wszystkim za dość się stało, o to pokornie upraszam.

Tudzież i Wielmożnego Jaśnie Pana Krzysztofa na Baksztach Zawiszę,⁵ mińskiego i czeczerskiego starostę, Pana i Dobrodzieja mojego, za Opiekuna i Dobrodzieja upraszam, aby nad ubogą fortuną moją raczył być opiekunem i dobrodziejem, aby się według mej ostatniej dyspozycji zadość stało.

Dobrodziejowi Jaśnie Panu Rodzicowi mojemu, za wszelkie dobroczynności ojcowskie pokornie dziękuję, a wczemem się naprzykrzyszył o wybaczenie pokornie proszę.

Małżonkę moją miłą żegnam, za wszelką wierność, miłość małżeńską, uszanowanie i życzliwość przez wszystkim czas życia naszego, a szczególnie w terażniejszej chorobie mojej troskę i usługiwanie, niech sam Bóg Najwyższy pomyślnymi szczęśliwościami nagradza, a ja pokornie dziękuję, a wczymem się na przykrzył, o wybaczenie proszę.

Jaśnie Panów Braci moich, wszystkich Jaśnie Panów krewnych, przyjaciół moich żegnam, za wszelkie dobre uczucia braterskie, po wszystkim czas za życia mojego mnie świadczone, pokornie dziękuję, a wczymem niekiedy naprzykrzył, wczem uraził kogo, o wybaczenie wielce proszę.

I na to ja Joachim Plewaka sporządziłem i zostawiam ten mój testament ostatniej woli mojej, z podpisem ręki mej, zem przez odległość miejsca nie przyszło prosić za pieczętarzów Jaśnie Panów urzędników ziemskich, lub grodzkich, tedy z podpisem rąk Jaśnie Panów pieczętarzów, ode mnie ustnie osobiście uproszonych, niżej na podpisach rąk ichmości wyrażonych. Działo się w Gojżewie, w roku Tysiąc Siedemsetnym Dziewiątym, Miesiąca Listopada dwudziestego ósmego. U tego Testamentu przy pieczęciach podpisy rąk temi słowy:

Joachim Dominik Plewaka ręką mą podpisuję

Ustnie i osobiście według prawa proszony od Jaśnie Pana Joachima Plewaki do tego Jegomości testamentu pieczętarz Michał Stanisław Dylewski z Dylewa, stolnik smoleński.

Osobiście proszony pieczętarz do tego testamentu podpisuje się Michał Stanisław Surynt Szymkiewicz

Osobiście proszony pieczętarz do tego Testamentu, podpisuje się Piotr Jan Kolnicki, który to ten testament za podaniem onego przez zweryfikowaną osobę do akt, [to] jest do ksiąg grodzkich mińskich przyjęty i wpisany.

⁵ <http://www.wielcy.pl/minakowski?m=NG&n=dw.17201> Krzysztof Zawisza-Kieżgajło h. Łabędź, Urodzony orientacyjnie w roku 1660, starosta miński, mianowany wojewodą Mińskim 26 lutego 1721 r. <http://pbc.biaman.pl/dlibra/doccontent?id=1506&dirids=1> str 28